FRIEDRICH NIETZSCHE

DİONYSOS DİTHYRAMBOSLARI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN: AHMET CEMAL

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

FRIEDRICH NIETZSCHE

DİONYSOS DİTHYRAMBOSLARI

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN:

AHMET CEMAL

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

FRIEDRICH NIETZSCHE
DİONYSOS DİTHYRAMBOSLARI
özgün adı
DIONYSOS-DITHYRAMBEN
almanca aslından çeviren
AHMET CEMAL

editör
ALİ ALKAN İNAL
görsel yönetmen
BİROL BAYRAM
düzelti
NEBİYE ÇAVUŞ
grafik tasarım ve uygulama
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
1. baskı, eylül 2011, istanbul

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
istiklal caddesi, meşelik sokak no: 2/4 beyoğlu 34433 istanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Nietzsche ya da Bir “Tuhaf Filozof”

Evet, Friedrich Nietzsche (1844-1900) dendiğinde, hemen “tuhaf” bir filozof belirir düşüncelerimizde. Tuhaflıkları çeşit çeşittir. Ama en başta “sistemsizliği” ya da belki daha iyi bir deyişle “sistem düşmanlığı” gelir. Nietzsche’nin bu yönünü belki de en iyi anlatan Stefan Zweig olmuştur. *Dünyanın Fikir Mimarları* başlıklı denemeler kitabında Zweig, Nietzsche üzerine kaleme aldığı nefis denemesinde sistemsizliği bu düşünürün neredeyse en önemli özelliği sayar. Zweig’a göre, felsefe tarihinde filozofların ezici çoğunluğunun “normal” tavrı, kendilerine önce bir sistem inşa etmek, ardından da, çoğu kez hayatlarının sonuna kadar, ne üzerine düşünürlerse düşünsünler, neyi sorgularlarsa sorgulasınlar, hepsini bu sistemin çatısı altına yerleştirmek şeklindedir – ve sistem ile uyuşmazlık noktasında, sistemin ayakta kalabilmesini sağlamak uğruna düşüncenin feda edildiği de pek az rastlanır bir durum değildir. Oysa Nietzsche’de bu durum tam tersinedir. Anarşist bir tavrı düşünce hayatının son dakikalarına kadar korumuş olan bu filozof için her zaman birincil önem taşıyan, kafasında gelişme sürecini tamamlamış olan düşüncedir. Bu düşüncenin kendisinden önce oluşturulmuş bir sisteme ters düşmesi ise, Nietzsche’ye göre o sistemin idam fermanı ile

eşanlamlıdır.

Bu "tuhaflığın" nedenini Nietzsche'nin düşüncesinin olası "dağınıklığında" değil, fakat düşünceye olan "tutkunluğunda" aramak gerekir. Yirminci yüzyılın ilk yarısında dünya bale tarihinde eşsiz bir yer edinmiş ve tıpkı Nietzsche gibi sonunda iyileşmez bir akıl hastalığına yakalanmış olan Vaslav Nijinsky (1890-1950), hastalanmadan kısa süre önce yayınlanan güncesinin bir notunda şöyle der: "Benim deliliğim, insanlığa olan sevgimdi..." Eğer Nietzsche böyle bir günce tutsaydı, kanımca büyük bir olasılıkla buna çok benzer bir söylem kullanabilirdi: "Benim deliliğim, düşünmeye olan tutkumdur..." Nietzsche için "düşünülmeye başlanmış" bir düşüncenin son bulması diye bir durum neredeyse olanaksızdır; bir kez düşünmeye başladıktan sonra ne kadar yetkin düzeye vardırmış olursa olsun, o düşünceyi düşünmeyi "sürdürür". Bu savın haklılığını kanıtlayan en güçlü eserlerinden biri, aynı zamanda hastalanmadan önce tamamladığı son metin olan *Dionysos Dithyrambosları*'dır. Bu dithyramboslar daha önce tamamlanmış olan *İşte Böyle Dedi Zerdüşt*'te ele alınmış olan düşüncelerin bir anlamda devamı ve eleştirisi niteliğindedir.

Nietzsche'nin "sistem kurma" karşısındaki duyarlılığının bir başka ve önemli nedeni, kendisinin de bir başka "tuhaflığı" da, "yerleşik" ya da "kök salmış" diye nitelendirilebilecek her türlü düşünceye, dogmaya ve düzene içgüdüsel olarak karşı tutum alışıdır. Arizona Devlet Üniversitesi'nde dilbilim profesörü olarak görev yapan ve Nietzsche ile "Zerdüşt" konusunda *Friedrich Nietzsche'nin Dionysos Dithyramboslarında Zerdüşt Figürü* başlıklı çok önemli bir inceleme kaleme almış olan Robert Mailhammer, Nietzsche'nin bu "içgüdüsel karşı tutumunu" özellikle vurgular ve incelemesinde bu tutumun izdüşümlerini irdeler.

İşte Böyle Dedi Zerdüşt (*Also sprach Zarathustra*) 1883-1885 yılları arasında kaleme alınmıştır.[1] Yazarının başlangıçta "Zerdüşt"ün bir bölümü olarak düşündüğü *Dionysos Dithyrambosları* ise daha sonra, 1888'de bağımsız olarak yayınlanmıştır. Ancak *İşte Böyle Dedi Zerdüşt* ile bağlantıları çok açıktır; Zerdüşt'ün kendisi dokuz dithyrambosun beşinde figür olarak ortaya çıkar; üç şiir ile bir düzyazı bölümü ise, çok ufak değişikliklerle, doğrudan *İşte Böyle Dedi Zerdüşt*'ten alınmadır. Öte yandan dithyramboslardaki Zerdüşt, dört bölümlük *İşte Böyle Dedi Zerdüşt*'teki Zerdüşt'ten ilk bakışta daha bulanık ve daha sorunludur. Bunun temel nedeni,

Nietzsche'nin dithyramboslarda bir anlamda Zerdüşt'ün eleştirisini yapma girişiminde bulunmuş olmasıdır. Bu tutum, özellikle son dithyramboslarda çok belirgindir.

Dionysos Dithyrambosları'na ait bu önsözü, Prof. Dr. Robert Mailhammer'in biraz yukarıda atıfta bulunduğum incelemesinin son satırları ile noktalamayı uygun buluyorum:

"*(Dithyramboslarda) Zerdüşt figürü çeşitli açılardan sergilenir. Bir defa, bir yandan tekbaşınalığından ötürü acı çeken, fakat daha sonra, bilgiye ulaşabilmek için o tekbaşınalığı arayan Zerdüşt vardır. Bunun yanında, 'Güneş Batıyor' ve 'Ün ve Sonsuzluk' başlıklı bölümlerde, üstelik çeşitli açılardan eşzamanlı olmak üzere, rahatlamış, mutlu bir Zerdüşt'le karşılaşırız. Bir başka yerde, 'kutsal öfke'yi bir lanet olarak yüksek sesle dile getiren, ama sonra sevgisi ile, yani sonsuz gereklilik ile karşılaşınca yatışan bilgenin kuluçkaya yatmış varoluşunu izleriz. Zerdüşt, bilgeliği ile yalnız başına ve yalnızlık içersinde sevgiye susamış olarak dağda oturduğu için eleştirilir. Hakikati, karşısına çıkar ve ona suçlamalar yöneltir. Bu noktada durumların birbirini kronolojik olarak izlemesi saptanabilir, fakat gerçekte oluşan, bir dönencedir, çünkü Zerdüşt acıdan sevince yol alır; ama bunun sonunda yine acı deneyimini yaşayacaktır. 'En Zengin Olanın Yoksulluğu' başlıklı bölümün girişi aşırı ölçüde 'Yırtıcı Kuşlar Arasında'yı çağrıştırır. Ve tam bu noktada, yani Zerdüşt'ün Hakikat'inin Zerdüşt ile konuştuğu yerde, dönencede bir kırılma meydana gelir, başka deyişle ortaya bir çözüm çıkar. – Bence burada Hakikat'in tavsiyeleri bağlamında önemli olan, Zerdüşt'ten bu tavsiyelere toplum için değil, fakat kendi amacını gerçekleştirmesi için uymasının talep edilmesidir. Çünkü aksi takdirde, kendi kendisi yüzünden yıkıma sürüklenmek gibi bir yazgı ile karşılaşacaktır; bu durum daha önce, 'Yırtıcı Kuşlar Arasında'*

başlıklı bölümde sergilenmiştir. Zerdüşt'ün yazgısı, bir düşünürün veya filozofun yazgısı değildir. Onun büyük bilgeliği sadece imgelerle, benzetmelerle dile getirilebilir, Zerdüşt'ü şair kılan da tam budur. Başka deyişle 'İşte Böyle Dedi Zerdüşt*'te yalnızca ima edilmiş olan olgu, yani 'Hakikatin hakikat olarak ortaya çıkarılışı' paradoksu Dithyramboslarda çok net bir görünüm kazanır. Nietzsche'nin gerçek büyüklüğü de kendini burada gösterir, çünkü burada Nietzsche, vaaz yoluyla ilan ettiği şeyin yalnızca bir bakış açısı olduğunu itiraf eder. Zerdüşt'ün kendisi bir şiirden doğmadır ve kendisi de bir şairdir, ama öte yandan bunların hepsi yalnızca Nietzsche, yani şair tarafından yaratılmıştır. Böylece her öğretinin gelişigüzelliği ve binanın tamamının yıkılması istenmiyorsa eğer, inanılması gereken sabit bir noktadan bağımlılığı ortaya çıkar. 'Üstün İnsan' ile 'Aynı'nın Sonrasız Geri Dönüşü', yalnızca bu türden sabit noktalar niteliğindedir. İşte bu yüzdendir ki, Nietzsche'nin hakiki öğretisi, ancak 'ne isen, o ol ve yaşa!' olabilir...*"

Ahmet Cemal

DİONYSOS DİTHYRAMBOSLARI

Yalnızca Çılgın! Şair, Yalnızca!

Yitip gittiğinde havadaki ışık,

daha şimdiden başladığında çiy tanelerinin tesellisi

pınarından sızmaya toprağa,

görünmeksizin, duyulmadan hem de

–çünkü yumuşacıktır tabanları, teselli yüklü çiy damlalarının,

tıpkı bütün tesellilerle yumuşayanlar gibi –

anımsarsın işte o zaman, anımsarsın ey sıcacık yürek,

nasıl susadığını bir zamanlar,

kutsal gözyaşlarına ve çiy damlalarına,

nasıl da kavrularak ve yorgun susadığını,

sararmış otlarla kaplı orman yollarında,

akşam vaktinde güneşin kötücül bakışları

kara ağaçların arasından geçip etrafında koştuğunda,

o kör edici, güneş yangını bakışlar, oh olsun dercesine.

“Hakikat ile söz kesmeye talip – sen, öyle mi? Böyleydi alayları

hayır! sen yalnızca bir şairsin!

bir hayvan, kurnaz, yırtıcı, sinsi,

yalan söylemek zorunda olan,

bilerek, isteyerek yalan söylemek zorunda olan,

av peşinde koşan inatla,

alacalı maskeler takmış,
kendi kendisinin maskesi,
kendi kendisinin av ganimeti
ve bu – hakikat ile söz kesmeye talip, öyle mi?..
Hayır, yalnızca çılgın! Şair yalnızca!
yalnızca alacalı sözcüklerle konuşan,
alacalı maskelerin arkasından konuşan,
yalancı sözcüklerin köprülerinde dolanan,
yalandan gökkuşaklarının üstünde,
düzmece cennetlerin arasında
rastgele dolaşan, ve sürünen yerlerde –
yalnızca çılgın! Şair, *yalnızca!*

Ve bu – hakikat ile söz kesmeye talip, öyle mi?..

Hayır, dönüşmemek sessiz, katılıp kalmış, dümdüz,

soğuk bir resme,

geçmemek Tanrıya sütun yerine,

tapınakların önüne dikilmemek,

bir Tanrının kapısını beklemek üzere:

hayır! düşman kesilmek erdemin böyle heykellerine,

tapınaklardan daha sıla saymak her yabanı,

bir kedinin gözükaralığıyla

atlamak her pencereden

hop! her rastlantının kucağına,

koklayarak gezinmek bütün balta girmemiş ormanlarda,

sen, o ormanlarda,

alacalı postlarıyla dolanıp duran vahşi hayvanların arasında,

günahlar kadar sağlıklı, ve onlar kadar güzel ve alacalı,

koşmalısın şehvete soyunmuş dudaklarla,

mutlu ve çok kötü alaycı, mutlu ve zebaniden farksız,

mutlu kana susamışlığınla,

avlanarak, sinsice, *yalanlarla* dolaşmalısın...

Ya da bakışlarını uzun, çok uzun zaman boyunca

uçurumlara diken kartal gibi,

kendi uçurumlarına bakan kartal gibi...

– ah, nasıl da dolanır buradan aşağıya,

halka halka aşağılara, daha içerilere,

gittikçe daha dipsiz derinliklere o uçurumlar! –

Sonra,

birdenbire,

kınından çekilmişçesine dosdoğru uçarak

saldırmak *kuzulara,*

dosdoğru aşağıya, gözlerini bürümüş bir açlıkla,

kuzulara şehvet duyarcasına,

öfke duyarak bütün kuzu ruhlulara,

ne varsa bakan erdem timsali,

koyun gibi aptalca, kuzu sütü kadar ak,

kuzu postu yumuşaklığında, hepsine kederli bir öfkeyle dolu...

Yani

kartal gibi, panter gibidir

şairin özlemleri,

senin özlemlerin bin maskenin arkasında,

sen çılgın! sen, ey şair!..

Sen ki, baktığında insanlara

koyun gibi görürsün *Tanrıyı* –,

insanda Tanrıyı *parçalamak,*

tıpki insanın içindeki koyunu parçalarcasına

ve parçalarken *gülmek* –

budur, evet, budur işte senin kutsanmışlığın,

bir panterin ve kartalın kutsanmışlığı,

bir şairin ve çılgının kutsanmışlığı!..

Gün yitirdiğinde ışığını,

hilal, erkenden

erguvan kızıllıkların arasına yemyeşil

ve kıskançlıkla sızdığında,

– güne düşman kesilmiş,

her adımda gizlice

güllerden örülme hamakların yanından

hilali sürünerek, ta ki hepsi batana kadar,

gecenin derinliklerine, solgun, gömülene kadar:

ben de batmıştım bir zamanlar,

hakikat çılgınlığımın sürüklemesiyle,

gündüz düşlerimin sürüklemesiyle,

gündüz yorgunu, ışık hastası,

– batmıştım aşağılara, akşamlara, gölgelere,

Bir hakikatin

Yanıklığı ve susamışlığıyla

– anımsıyor musun hâlâ, anımsıyor musun, sıcak yürek,

nasıl susuzluk çektiğini oralarda? –

Sürgüne yollanmalıyım

Ne varsa hakikat diye, tümünden

Yalnızca çılgın! Şair, *yalnızca!..*

Çölün Kızlarının Arasında

1.

“Çıkıp gitme!” dedi kendini Zerdüşt’ün gölgesi diye adlandıran gezgin, “bizimle kal, aksi takdirde o eski ve koyu kasvet yeniden bizi boğabilir.

Zaten o eski büyücü en kötü yanlarını bize iyi diye tanıttı, ve şuraya bak, iyi yürekli ve dini bütün papanın da gözleri yaşlarla doldu ve kendisi de yeniden hüznün denizlerine açıldı.

Bu krallar, önümüzde iyiymiş gibi davranabilirler: Ama tanıkları olmasaydı eğer, bahse girerim ki onların arasında da başlardı yeniden o kötü oyun –

– birbirini izleyen bulutların, ıslak hüznün, kapalı gökyüzünün, çalınmış güneşlerin, uğuldayan sonbahar rüzgârlarının kötü oyunu,

– bizim ağlamalarımızın ve haykırışlarımızın kötü oyunu: Bizimle kal, ey Zerdüşt! Burada aslında dile gelmek isteyen pek çok gizli yoksulluk var, çok akşam vakti, çok bulut, çok ağırlaşmış hava var!

./..

Bizleri güçlü erkeklere özgü güçlü gıdalarla ve güçlü özdeyişlerle besledin: Yemeğin ardından üstlük olarak tekrar zayıf ve kadınsı ruhların bize saldırmalarına izin verme!

Yalnızca sen çevrendeki havayı güçlü ve temiz kılmaktasın! Bugüne kadar yeryüzünde senin mağarandaki kadar temiz hava bulduğum oldu mu hiç?

Oysa pek çok ülke gördüm, burnum çok çeşitli havaları sınamayı ve değerlendirmeyi öğrendi: Ama senin yanında burun deliklerim en büyük hazzı tatmakta!

Sadece, – sadece –, ah, bağışla beni eski bir anımsamadan ötürü! Bağışla beni bir zamanlar çölün kızları arasında yazdığım eski bir yemek sonrası şarkısından ötürü: –

Çünkü onların bulunduğu yerde hep iyi ve aydınlık doğu havası vardı; orası, bulutlu, nemli, kasvetli ve yaşlı Avrupa'dan en uzak olduğum yerdi!

O zamanlar böyle doğulu kızları, bir de bulutlarla ve düşüncelerle kararmamış, bir başka ve masmavi gökyüzünü severdim.

Dans etmedikleri zaman ne kadar terbiyeli oturduklarına inanamazsınız, derinlikli, ama düşünmeksizin, küçük sırlar gibi, süslü bilmeceler gibi, yemekten sonra yenen cevizler gibi –

rengârenk ve yabancıydılar gerçekten de! ama bulutlarla gölgelenmemiş: Kendilerini çözdüren bilmeceler: işte böyle kızların aşkına o zamanlar yemek sonrası için bir ilâhi yazmıştım."

./..

İşte böyle dedi Gezgin ve kendini Zerdüşt'ün Gölgesi diye adlandıran; ve daha kimse karşılık vermeye meydan bulamadan, o yaşlı Büyücünün arpını yakalamış, ayak ayak üstüne atmış, rahat ve bilgece çevresine bakmaktaydı: – ancak burun deliklerinden havayı ağır ağır ve sorgularcasına solumaktaydı, yeni ülkelerde yeni ve yabancı havanın tadına bakan biri gibi. Daha sonra bir tür kükremeyle şarkı söylemeye başladı.

2.

Çöl büyümekte: vay haline çölleri gizleyenin...

3.

Ah, evet!

Görkemli!

Gerçekten de görkemli bir başlangıç!

Afrika'ya özgü görkemli!

bir aslana yakışır,

veya ahlaklı ve uluyan bir maymuna...

–ama size değil,

sizler, sevimlinin sevimlisi kızlar,

sizler ki, ayaklarınızın dibinde bana,

bir Avrupalıya ilk kez olarak,

palmiyelerin altında

Mucize gibi, gerçekten de!

Burada oturmaktayım şimdi,

çöle yakın ve daha şimdiden yine

çölün bunca uzağında,

ve hiçbir bakımdan çöle dönmemiş:

çünkü yutulmuş

vahaların en küçüğünce –:

– biraz önce açmıştı esneyerek

o tatlı ağzını.

bütün ağızların en güzel kokanını:
onun içine düştüm,
aşağıya, aradan geçerek – aranıza,
sizler, en sevimli kızlar! Sela.[2]
Selam, selam o balinaya ki,
konuğunu rahat ettirdiyse
eğer! – anlıyorsunuz değil mi
benim bilgiççe dokundurmamı?
Selam olsun midesine,
eğer o mide de
böyle sevimli bir vaha gibi idiyse
tıpkı bunun gibi: ne var ki kuşkuluyum bundan,
– Avrupa'dan gelmeyim ne de olsa, o Avrupa ki,
bütün evli kadınlardan daha tiryakisidir kuşkunun.
Tanrı ıslah etsin!
Amin!
Şimdi oturuyorum burada,
en küçüğünde vahaların,
bir hurma gibi,
kahverengi, tatlıya banılmış, altın parıltılı,
tutkun yuvarlak bir kız dudağına,
ama daha da fazlası, kız gibi
buz soğuğu kar beyazı keskin

dişlere: çünkü onlara susamıştır
tüm sıcacık hurmaların yüreği. Sela.
O güney yemişlerine
benzer, çok benzer halde
yatmaktayım burada, küçücük
kanatlı böcekler
dans edip oynarken çevremde,
içimde ise daha da küçük
daha da budalaca, daha kötücül
dilekler ve düşünceler, –
sizlerle kuşatılmışım,
sizler, dilsiz ve sezgilerden yana zengin
kedi kızlar,
Dudu ve Züleyha,
– *Sfenkslerle* kuşatılmışım, öyle ki, bir sözcüğe
pek çok duyguyu doldurmaktayım:
(– bağışlasın beni Tanrı
bu dil günahından ötürü!..)
cennet havası gerçekten de,
aydınlık ve hafif bir hava, altın şeritli,
ancak aydan düşmüş olabilecek
kadar iyi bir hava –
Rastlantı sonucu mu,

Yoksa cüretkârlıktan mı olma?

eski şairlerin anlattıkları gibi.

Bana, yani kuşkucuya gelince, kuşkuluyum bundan da,

Avrupa'dan gelmeyim zira,

O Avrupa ki, kuşkunun tiryakisidir

bütün evli kadınlardan daha fazla.

Tanrı ıslah etsin!

Amin.

Bu en güzel havayı içime çekerek,

içki kadehleri gibi kabarmış burun delikleriyle,

geleceksiz, anılardan da yoksun,

böylece oturuyorum burada, sizler,

en sevgili kızlar,

ve palmiyeyi seyrediyorum,

onun nasıl bir kadın dansçı gibi

eğilip büküldüğünü, yaslandığını ve kalçalarını salladığını,

– insan onun gibi yapıyor uzun zaman baktığında!

bir kadın dansçı gibi, ve bana göründüğü kadarıyla

uzun zamandır, tehlikeli olacak kadar uzun zamandır

hep, ama hep *tek* bir ayağının üstünde duran bir dansçı mıdır?

– böyle dururken, bana göründüğü kadarıyla, unutmuş mudur

öteki ayağını?

Boşuna ama, aradım

yine de o kaybolan

ikiz mücevherin parçasını

– yani öteki minik bacağı –

o dansçının en sevimli, en süslü,

parıltılı, yelpazeleri ve tedirgin uçuşları

çağrıştıran eteğinin

kutsal yakınlığında.

./..

Evet, eğer sizler, güzel kızlar,

tümüyle inanmak isterseniz bana, derim ki:

dansçı *yitirmişti* onu...

Hu! Hu! Hu! Hu! Hu!..

Yitip gitmişti!

Sonrasız yitirilmişti!

Öteki küçücük bacak!

Ah ne kadar yazık o sevimli bacağa!

Nerede – neredi̇dir şimdi ve matem tutmaktadır tek başına?

o yapayalnız küçük bacak?

Belki de sarışın yeleli,

sapsarı ve öfkeli,

canavar bir aslanın önündedir ha? veya
ısırılmış, kemirilmiş de olabilir –
ah, ne yazık! ne yazık! kemirilmiş! Sela.
Ah, ağlamayın önümde,
yufka yürekler!
Ağlamayın önümde siz
hurma yürekler! süt beyazı göğüsler!
Siz, meyankökü yürekli
kesecikler!
Bir erkek gibi ol, Züleyha! Cesaret! Cesaret!
Ağlama artık,
solgun yüzlü Dudu!
–Ya da acaba
Güçlendirici bir şeyin, kalbi güçlendirici bir şeyin
zamanı mı geldi artık?
Kutsanmış bir söz örneğin?
Ya da görkemli bir söylem?..
Ha!
Haydi,
kaldır başını, ey onur!
Üfle, üfle yeniden,
Sen, erdemin körüğü!
Ha!

Bir kez daha kükre!

Ahlaklı kükre!

Ahlaklı bir aslan olarak çölün kızlarının önünde kükre!

– Zira erdemin kükreyişi,

siz en sevgili kızlar,

her şeyden daha önemlidir

Avrupalı tutkusu, sonsuz Avrupalı açlığı!

Ve ben de şimdi buradayım,

Avrupalı olarak,

başka türlüsü gelmez elimden, Tanrı yardımcım olsun!

Amin!

* * *

Çöl büyümekte: vay haline çölleri gizleyenin!

Taş, taşa sürünerek gıcırdamakta, çöl sarılıp boğmakta.

Ateş saçmakta kahverengi bakışlarla o korkunç ölüm

ve *çiğnemekte,* – zaten hayatı, çiğneyişidir yalnızca...

Unutma sakın, ey şehvetin ölçüsüne vurulmuş insan – taş da sensin, çöl de, ve ölüm de...

* * *

Son Arzu

Öyle ölmek,
bir zamanlar onu ölürken gördüğüm gibi –,
o dost ki, yıldırımları ve bakışları
karanlık gençliğime yağdırmıştı kutsal bir ışık misali.
Yürekli ve derinlikli,
sanki dans ederdi çarpışmalarda –,

savaşçılar arasında en neşelisiydi,

galipler arasında en zorlayanı,

bir yazgı bindirmişti sanki yazgısının üstüne,

katı, düşünceli, ihtiyatlı –:

titrerdi *galip geldiği* için,

coşardı sevinçten *ölümüne* yendiğinde –:

buyruk vermiş olurdu ölümüyle
– ve *yok etmeyi* buyururdu...

Öyle ölmek,

bir zamanlar onu ölürken gördüğüm gibi –,

yenerek, *yok ederek...*

Yırtıcı Kuşlar Arasında

Her kim ki inmek isterse buradan aşağıya,

nasıl da yutar onu derinler, hızla!

–Fakat sen, ey Zerdüşt,

hâlâ severken uçurumu,

çam ağacı gibi mi yapmaktasın?–

O, köklerini salar, kayalığın bile

aşağılara baktığında,

ürperdiği yerde–,

duraklar uçurumların başında,

ne varsa çevresinde

aşağılara inmek istediğinde:

sabırsızlığı içersinde

vahşi çağlayanların, çağlayan derelerin

bekleyerek sabırla, kaskatı, suskun,

tek başına...

Tek başına!

Zaten kim cüret edebilirdi ki,

burada konuk olmaya,

sana konuk olmaya?..

Bir yırtıcı kuş belki yalnızca:

o, asılıverir büyük bir olasılıkla

metanetini koruyan sabırlının saçlarına, oh olsun dercesine,

delice bir gülüşle,

bir yırtıcı kuş gülüşüyle...

Neden bunca metanet?

–diye alay eder acımasızca:

insanın kanatları olmalıdır, seviyorsa eğer uçurumları...

ve asılı kalmamalıdır,

senin gibi, ey darağaçlı! –

Ey Zerdüşt,

ey av düşkünlerinin en acımasızı!

Daha düne kadar avcısıyken Tanrının,

bütün erdemleri yakalayan bir ağ,

ve kötülüğün okuyken!

Şimdi –

kendi kendin tarafından avlanmış,

kendi kendinin av ganimeti,

kendi içine saplanmış...

Şimdi –

kendin ile tek başına,

kendi bilgin ile iki başına,

yüz aynanın arasında

kendi önünde düzmece,

yüz anı arasında

belirsiz,

her yaranın yorgunluğuyla,

her soğuğun donmuşluğuyla,

kendi iplerin boğazına dolanmış,

kendinin tanıyanı!

kendinin celladı!

Neyi bağlamıştın kendine

bilgeliğinin ipiyle?

Neyi baştan çıkarmıştın

yaşlı yılanın cennetinde?

Neye açmıştın kapılarını içine sürünsün diye

senin içine – *senin* içine?..

Bir hastasın şimdi,
yılan zehriyle hastalanmış;
bir tutsaksın şimdi,
çekmişsin yazgıların en acısını:
kendi tünelinde
iki büklüm çalışmaktasın,
gömülmüşsün kendi içinin mağarasına,
kendi içini kazmaktasın,
aciz,
kaskatı,
bir ceset –,
yüzlerce yükün altında,
kendi ağırlığının altında,
bilen biri!
Kendini tanıyan biri!
bilge Zerdüşt!..
Kendine en ağır yükü aradın:
bulduğun, *kendindi* –,
kendini sırtından atamadın...

Pusuya yattın,

yere çömeldin,

artık dik duramayan biriydin!

Otlara karışacaksın üstelik mezarınla,

Otların bürüdüğü ruhunla!..

Ve onca gururluydun daha düne kadar,

sağlam basmaktaydın gururunun bütün sırıklarıyla!

Daha düne kadar Tanrıdan yoksun bir münzevi,

şeytanla da bir ikili,

her türlü büyüklenmenin kızıl prensiydin!..

Şimdi –

iki hiçlik arasında

sıkışıp kalmış,

bir soru işareti sadece,

bir yorgun bilmece –

yırtıcı kuşlara göre bir bilmece...

onlar, “çözecekler” seni elbette,

daha şimdiden ağızlarının suyu akmakta “çözülmüş” haline,

daha şimdiden kanat çırpmaktalar çevrende, bilmeceleri de,

seninle, sen, ey darağaçlı!..

Ey Zerdüşt!..

Kendini tanıyan!..

Kendinin celladı!..

İşaret Ateşi

Burada, denizlerin arasından adanın yükseldiği
ve bir kurban taşının ansızın yukarılara yığıldığı yerde,
burada, karanlık gökyüzünün altında
Zerdüşt zirvelerdeki ateşlerini yakmakta,
yollarını şaşırmış gemiciler için,
yanıtları olanlar için soru işaretleri...

Karnı beyazımsı gri renkteki bu alevi

– açgözlülüğü buz gibi soğukları yalayan alevi,

boynunu hep daha arı yükseklikler uzatan alevi –

sabırsızlıktan dimdik yükselmiş bir yılan sanki:

evet, bu işareti koydum önüme.

Aslında bu alev ruhumun ta kendisi,

yeni uzaklıkların doyumsuz açlığıyla kıvranmakta,

yukarılara, hep daha yukarılara uzanmakta sessiz kavuruculuğuyla.

Neydi kaçırtan Zerdüşt'ü hayvanlardan ve insanlardan?

Neydi bütün kara parçalarını bırakmasına yol açan?

Altı yalnızlık tanımıştı daha önceden –,

fakat deniz bile yeterince yalnızlık değildi gözünde,

ada tırmandırdı onu, dağa vardığında aleve dönüştü,

yedinci bir yalnızlıktan sonra

şimdi başının üzerinde arayışla oltasını sallamakta.

Ey yollarını şaşırmış gemiciler! Eski yıldızların harabeleri!
Sizler, geleceğin denizleri! Henüz araştırılmamış gökler!
Şimdi her yalnızlığa fırlatmaktayım oltalarımı:
yanıt verin alevin sabırsızlığına,
tutun bu yüksek dağlardaki balıkçı için,
benim yedinci ve *s o n* yalnızlığımı! – –

Güneş Batıyor

1.

Merak etme, susuz kalmayacaksın artık daha fazla,
        ey kavrulmuş yürek!
Bir müjde var havada
Bilinmeyen dudaklardan üflenmekte bana doğru
        – büyük serinlik, şimdi yolda...

Güneşim, üzerimde çok sıcak durmaktaydı öğlen vakti:
selam olsun sizlere, geldiğiniz için,
sizler, ansızın çıkan rüzgârlar
sizler, öğlen sonrasının serin ruhları!

Hava, yabancı ve tertemiz yol almakta.

Gece, o baştan çıkarıcı tavırla,

yan yan bakmıyor mu?..

Güçlü kal, benim cesur yüreğim!

Ve sorma neden diye bana –

2.

Hayatımın günü işte!

güneş batmakta.

Daha şimdiden ışık seli

altın rengine bürünmüş.

Neden soluk almakta kaya:

Acaba öğlen vakti mutluluk

onun üstünde mi yattı öğlen uykusuna?

Yeşil ışıklar içersinde

oynamakta mutluluk kahverengi uçurumdan yukarıya.

Hayatımın günü işte!

vakit, akşama yol almakta!

Daha şimdiden parlamakta gözlerin

ışıkları yarı yarıya kırılmış,

daha şimdiden kaynamakta

çiy tanelerinin pınarları,

daha şimdiden esmekte sessiz denizlerde

aşkınının erguvan rengi,

tereddütler içersindeki son mutluluğun...

3.

Ey altın parıltıları saçan neşe, gel!

sen ki, ölümün en gizli ve

en tatlı hazzısın kendi arifende!

– çok çabuk mu geçtim yollarımdan?

Ancak şimdi, yani artık yorgun düşmüşken ayaklar,

bakışların arkamdan yetişebilmekte,
mutluluğun yine de bana yetişebilmekte.

Yalnızca dalgalar ve oyun var etrafta.

Daha önce ağır gelmiş ne varsa,

yitip gitmiş masmavi bir unutulmuşlukta,

sandalım şimdi öyle bomboş ve işsiz, beklemekte.

Fırtınalar ve yolculuklar – nasıl da unutabiliyor bunları?

Boğulup gitmiş denizlerde arzular ve umutlar,
Ruh ve deniz, şimdi pürüzsüz uzanmakta.

Ey yedinci yalnızlık!

Hiç bu kadar yakın

hissetmemiştim o tatlı güven duygusunu,

ve güneşin bakışlarını da bu kadar sıcak.

– Hâlâ kor halinde değil mi doruklarımdaki demir?

Gümüş rengi bir balık gibi, hafiften
yüzüp gidiyor şimdi sandalım enginlere...

Ariadne'nin Yakınması

Kim ısıtacak, kim sevecek beni bundan böyle?

Sımsıcak eller uzatın bana!
uzatın yüreklerin kor dolu mangallarını!

Uzanıp yatmışım, ürpermekteyim,
ayakları ısıtılan yarı ölüler gibi,
ah, evet, sarsılıyorum! bilinmeyen nöbetlerin
ateşleriyle, ve buzdan kılıçların sivri uçları önünde,
acımasızca peşimdesin, ey düşünce!
Sen, adı konamayan! Sen, gizli! Sen, korkunç!
Sen, bulutların arkasındaki avcı!
Şimşek bakışlar yağdırmaktasın, sen ey bana
karanlıklardan kötücül bir alayla bakan göz!
Böylece yatmaktayım işte,
kıvranıyorum, eğilip bükülüyorum, acılarıyla
bütün o sonsuz işkencelerin,
vurulmuşum
senin elinden, sen, avcıların en acımasızı,
sen, bilinmeyen – *Tanrı*...
Vur daha derinden!
Bir kez daha vur!
Bıçakla, parçala bu yüreği!

Ne anlamı var bu işkencenin
uçları dişler kadar kör oklarla?
Ne bakıyorsun yine
İnsanların acılarından yorulmak bilmeyen,
Tanrıların şimşeği gözlerinle, oh olsun dercesine?
Öldürmek değil istediğin,
yalnızca, yalnızca işkence etmek, öyle mi?
Neden – *bana* işkence etmek,
sen ey acılara doymayan, bilinmeyen Tanrı?
Haha!
Haha!
Gizlice sürünerek gelmektesin
böyle gece yarısında, öyle mi?..
Nedir istediğin?
Konuş!
Zorluyorsun beni, sıkıştırıyorsun,
Ha! hem de bu kadar yakından!
Soluk aldığımı duyuyorsun,
yüreğimi dinliyorsun,
sen, ey kıskanç Tanrı!
          – neyi kıskanmaktasın hâlâ?
Çekil! Çekil!
bu merdiven de ne oluyor?

istediğin, *içeriye,*

yüreğime, en gizli düşüncelerime

girmek mi?

Utanmaz! Ne olduğu bilinmez! Hırsız!

Nedir çalmak istediğin?

Kulak verip dinlemek istediğin?

Nedir işkence ile elde etmeyi umut ettiğin,

sen, ey işkenceci!

sen – Cellat – Tanrı!

./..

Ya da köpek gibi

önünde mi yuvarlanayım?

kendimi adarcasına, kendimden geçercesine

seviyormuş gibi – sana kuyruk mu sallayayım?

Boşuna!

Devam et batırmaya!

Sen, dikenlerin en acımasızı!

Köpek değilim – senin av hayvanınım yalnızca,

sen, avcıların en zalimi!

senin en gururlu tutsağınım,

sen, bulutların arkasındaki haydut...

Konuş artık!

Sen, yıldırımları örtünen! Ne olduğu bilinmeyen! konuş!

Ne istiyorsun, sen, yol kesen haydut, *benden?*..

Nasıl?

Fidye mi?

Ne kadar fidye?

Çok iste – bunu salık verir gururum!

ve kısa kes konuşmanı – öteki gururum da bunu salık verir!

Haha!

Beni – istiyorsun, öyle mi? beni?

beni – tamamen mi?..

Haha!

Ve bana işkence ediyorsun, sen, ey deli,

gururumu parçalıyorsun işkenceyle, öyle mi?

Bana *sevgi* ver – kim ısıtacak beni bundan sonra?

kim beni sevecek?

Sıcak eller ver bana,

Yüreğin mangalındaki korları ver,

bana, yalnızların en yalnızına,

buzları ver, ah! düşmanları bile,

evet, düşmanları bile özlemeyi öğreten

yedi kat buz ver,

evet, ver

düşmanların en acımasızı,

bana – *kendini!*..

Yok oldu!

Kendisi de kaçıp gitti,

benim tek yoldaşım,

büyük düşmanım,

benim bilinmeyenim,

benim Cellat–Tanrım!..

Hayır!

geri gel!

Bütün işkencelerin *ile!*

Bütün gözyaşlarım

Sana akmakta

ve yüreğimdeki son alev

sana doğru yanmakta.

Ah, evet, geri gel,

benim bilinmeyen Tanrım! benim *acım!*

benim son mutluluğum!..

Bir şimşek çakar. Dionysos, zümrüt bir güzellik içersinde görünür.

Dionysos:

Aklını başına topla, Ariadne!..

Küçük kulakların var, benim kulaklarım var sende:

bırak da akıllı bir söz girsin içlerine! –

İnsanın önce kendinden nefret etmesi gerekmez mi,

kendini sevecekse?..

Ben senin labirentinim...

Ün ve Sonsuzluk

1.

Ne zamandan beri oturmaktasın

kadersizliğinin üstünde?

Dikkat et! yoksa bir yumurta

yumurtlayacaksın,
bir yılan yumurtası hem de

o uzun acılarının kuluçkasından.

Neden sürünerek ilerliyor Zerdüşt böyle dağlar boyunca? –

Kuşkucu, yaralı, kasvetli,

uzun süredir pusuya yatmış biri –,

fakat ansızın, bir şimşek,

aydınlık, korkunç, bir darbe

uçurumdan göğe doğru:

– dağın kendisine gelince,

Sanki bağırsakları boşalmakta...

Nefret ile şimşeğin

Birleştiği yerde, bir *lanet*–,

Zerdüşt'ün öfkesi yerleşmiş şimdi dağların üstüne,

bir bulut kayıp gitmekte.

Saklansın üzerine örtecek son bir şeyi olan!

Haydi yatağa bakalım, hanım evlatları!

Şimdi gök gürültüleri yuvarlanmakta kubbenin üzerinde,

şimdi titremekte tüm kirişler ve duvarlar hep birlikte,

şimdi şimşekler çakmakta kükürt sarısı hakikatlerle–

Zerdüşt *lanet etmekte...*

2.

Bu sikke, bütün dünyanın

ödemek için kullandığı,

Ün–,

eldivenlerle tutuyorum bu sikkeyi,

ve tiksinerek eziyorum *altımda.*

Kimlerdir ödenmek isteyenler?

Satın alınabilenler...

Her kim ki kendini *satmak* ister,

uzanır yağlı elleriyle

teneke sesi bütün dünyada çınlayan bu üne!

– *istediğin* onları satın almak mı?

hepsi satılıktır.

Ama yüksek fiyat vermelisin hepsine!

Sallamalısın dolu keseyi önlerinde!

– *güçlendirirsin* onları aksi takdirde,

desteklemiş olursun aksi takdirde *erdemlerinde*...

Hepsi de erdemlidirler.

Ün ve erdem – iyi uyar birbirine.

Şu dünya durdukça,

erdem denilen palavrayı öder

ün denilen palavra karşılığında –,

bu palavralarla *yaşar* dünya...

Bütün erdemliler karşısında,
suçlu olmak istiyorum yalnızca,
suçlu desinler bana istiyorum, her büyük suçta!
Sanki ün onuruna yükselen her üflemeli çalgıyla
büyüklenme hırslarım zavallı birer kurtçuğa dönüşüyor–,
içimden böylelerinin arasında,
en aşağılık olma arzusu yükseliyor...
Bu sikke,
bütün dünyanın ödendiği,
ün –,
eldivenlerle tutuyorum bu sikkeyi,
ve tiksintiyle basıp eziyorum *altımda.*

3.

Susun! –
Büyük şeyler hakkında – *görüyorum* büyükleri! –
insan ya susmalı
ya da büyük konuşmalı:
büyük konuş, ey benim hazzın kucağındaki bilgeliğim!

Yukarıya bakıyorum –

oradan ışık denizleri geçmekte:

–ey gece, ey suskunluk, ey ölüm sessizliğindeki gürültü!..

Bir işaret görüyorum –,

En büyük uzaklıklarda

bir yıldız burcu parıldayarak ve ağırdan, bana doğru çöküyor...

4.

Ey varoluşun en yüksekteki yıldızı!

Sonrasız resimlerin sehpası!

Sen, bana mı geliyorsun? –

Bugüne kadar daha kimsenin görmediği,

yani o dilsiz güzelliğin,–

nasıl? Kaçmıyor mu bakışlarımdan?

Ey zorunluluğun kalkanı!

Sonrasız resimlerin sehpası!

– ama sen biliyorsun zaten:

Herkesin neden nefret ettiğini,

neyi sadece *benim* sevdiğimi,

senin *sonsuz* olduğunu!

senin *gerekli* olduğunu!

Benim sevgimi tutuşturan

hep sadece ve sadece gereklilikttir.

Gerekliliğin kalkanı!

Varoluşun en yüksekteki yıldızı!

– hiçbir arzunun erişemediği,

hiçbir Hayır’la lekelenmemiş,

varoluşun sonrasız Evet’i,

sonrasız seninim ben evet:

çünkü ben seni seviyorum ey sonsuzluk! – –

En Zenginin Yoksulluğu Üzerine

On yıl geçti –,

bana tek damla düşmedi,

ne ıslak rüzgâr, ne de sevginin çiy taneleri

– *yağmursuz* bir ülke...

Şimdi bir dileğim var bilgeliğimden,

cimri olma bu kuraklıkta:

sen taş yatağından, kendin terle çiy tanelerini

yabanın çatlamış topraklarına sen kendin yağmur ol!

Bir zamanlar bulutlara

çekip gitmelerini söylemiştim dağlarımdan, –

şöyle demiştim bir zamanlar “daha çok ışık, siz karanlıklar!”

bugün ise baştan çıkarmaya çalışıyorum gelsinler diye:

karartın etrafımı memelerinizle!

–sağmak istiyorum sizleri,

sizler, dorukların inekleri!

Süt kadar sıcak bilgeliği, sevginin tatlı çiy tanelerini

yağdıracağım dört bir yana.

Gidin, gidin sizler,

karanlık bakışlı hakikatler!

Görmek istemiyorum dağlarımda

buruk ve sabırsız hakikatleri.

Yaklaşacaksa bugün bana hakikat,

Yaklaşsın gülümsemenin altın ışıklarıyla,

güneşle tatlandırılmış, sevgiyle bronzlaşmış, –

yalnızca *olgun* bir hakikatin dalını koparabilirim ağaçtan.

Bugün uzatıyorum ellerimi
rastlantının lüleli saçlarına,
akıllıyım, rastlantıyı bir çocuk gibi
gütmeye, kandırmaya yetecek kadar.
Bugün konuksever olmak istiyorum
hoşlanılmayana karşı,
yazgıya da çıkartmak istemiyorum dikenlerimi
– bir kirpi değil Zerdüşt.
Ruhum,
o doymak bilmez diliyle
bütün iyi ve kötü şeyleri yaladı bile,
her derinliğe daldı.
Ama hep mantar gibi,
hep yüzerek tekrar yukarıya çıktı,
kahverengi denizlere yayılmış yağ gibi yalpa vurmakta:
bu ruh yüzünden mutlu kişi diyorlar bana.

Kimlerdir benim anam ve babam?
Babam, müsriflerin şahı,
Ve anam da sessiz bir gülümseme değil mi?
Bu ikisinin evliliği değil mi dünyaya getiren
beni, bilmeceden farksız bir hayvanı,
beni, ışığın ucube yaratığını,
beni, Zerdüşt'ün tüm bilgeliklerini boşa harcayanı?
Bugün sevecenlikten hastalanmış,
ılık bir rüzgâr gibi,
oturmakta Zerdüşt dağlarında bekleyerek, hep bekleyerek, –
kendi özsuyunda
tatlılaşmış ve kaynamış,
zirvesinin *altında,*
buzlarının *altında,*
yorgun ve mutlu,
yedinci gününde bir yaratıcı.
– Susun!
Bir hakikat geziniyor üzerimde
bir bulut gibi, –
görünmez şimşeklerle vuruyor beni.
Geniş ve acelesiz merdivenlerden

mutluluğu bana doğru yükseliyor:
gel, gel, ey sevilen hakikat!

– Susun!

Benim hakikatim bu!

Çekingen gözlerden,

kadife yumuşaklığında ürpertilerden

geliyor bana bakışları,

sevimli, kötücül, genç kız bakışları...

sırrını çözüyor mutluluğumun *nedeninin,*

beni çözüyor – ah! nedir acaba aklından geçen? –

Erguvan rengi bir ejderha

Pusuya yatmış genç kız bakışlarının uçurumunda.

– Susun! Benim hakikatim *konuşmakta!* –

Vay haline senin, ey Zerdüşt!

Görünüşünden sanki

altın yutmuş biri gibisin:

bir de karnını yaracaklar şimdi!..

Çok fazla zenginsin,

Sen, nicelerini yozlaştırmış kişi!

Pek çoğunu kıskanç kılmışsın,

pek çoğunu da yoksulluğun kucağına atmışsın...

Bana gelince, ışığından gölge vuruyor üzerime–,

Üşüyorum: çekil git, sen ey zengin,

git, Zerdüşt, çekil güneşinin önünden!..

Armağan etmek istiyorsun, vermek istiyorsun fazlalığını,

Ama sen kendin fazlalığın fazlalığısın!

Aklını başına topla, ey zengin!

Önce kendini armağan et, ey Zerdüşt!

On yıl geçti –,

ve sana tek damla düşmedi, öyle mi?

Ne ıslak rüzgâr? Ne de sevginin çiy taneleri?

Ama kim *sevebilirdi ki* seni,

sen, ey zenginlerin zengini?

mutluluğun bütün çevreni kurutmakta,

sevgiden yana yoksullaştırmada

– *yağmursuz* bir ülke...

Artık kimse teşekkür etmiyor sana,
sen ise teşekkür etmektesin,
senden her alana:
zaten bundan tanıyorum seni,
sen, ey en zengin,
sen, en *yoksulu* bütün zenginlerin!
Kurban ediyorsun kendini, zenginliğin *acı* çektirmekte–,
Kendini harcıyorsun,
Ne sakınıyorsun kendini, ne de seviyorsun:
büyük acınla her dem zorlanmaktasın,
onca korkunun, *onca* sıkışmış bir yüreğin acısı
fakat artık kimse sana teşekkür etmemekte...

Daha bir *yoksullaşmalısın,*

sen, bilgeliksiz bilge!

Sevilmek istiyorsan eğer.

Yalnızca acı çekenlerdir sevilenler,

sevgi verilenler, yalnızca açlık çekenlerdir:

kendini armağan et önce, ey Zerdüşt!

– Ben senin hakikatinim...

DIONYSOS DITHYRAMBEN

Nur Narr! Nur Dichter!

Bei abgehellter Luft,
wenn schon des Thau's Tröstung
zur Erde niederquillt,
unsichtbar, auch ungehört
– denn zartes Schuhwerk trägt
der Tröster Thau gleich allen Trostmilden –
gedenkst du da, gedenkst du, heisses Herz,
wie einst du durstetest,
nach himmlischen Thränen und Thaugeträufel
versengt und müde durstetest,
dieweil auf gelben Graspfaden
boshaft abendliche Sonnenblicke
durch schwarze Bäume um dich liefen
blendende Sonnen-Gluthblicke, schadenfrohe.
"Der *Wahrheit* Freier – du? so höhnten sie
nein! nur ein Dichter!
ein Thier, ein listiges, raubendes, schleichendes,
das lügen muss,
das wissentlich, willentlich lügen muss,
nach Beute lüstern,
bunt verlarvt,

sich selbst zur Larve,

sich selbst zur Beute

das – der Wahrheit Freier?...

Nur Narr! Nur Dichter!

Nur Buntes redend,

aus Narrenlarven bunt herausredend,

herumsteigend auf lügnerischen Wortbrücken,

auf Lügen-Regenbogen

zwischen falschen Himmeln

herumschweifend, herumschleichend –

nur Narr! *nur* Dichter!...

Das – der Wahrheit Freier?...
Nicht still, starr, glatt, kalt,
zum Bilde worden,
zur Gottes-Säule,
nicht aufgestellt vor Tempeln,
eines Gottes Thürwart:
nein! feindselig solchen Tugend-Standbildern,
in jeder Wildniss heimischer als in Tempeln,
voll Katzen-Muthwillens
durch jedes Fenster springend
husch! in jeden Zufall,
jedem Urwalde zuschnüffelnd,
dass du in Urwäldern
unter buntzottigen Raubthieren
sündlich gesund und schön und bunt liefest,
mit lüsternen Lefzen,
selig-höhnisch, selig-höllisch, selig-blutgierig,
raubend, schleichend, *lügend* liefest...
Oder dem Adler gleich, der lange,
lange starr in Abgründe blickt,
in *seine* Abgründe...
– oh wie sie sich hier hinab,

hinunter, hinein,

in immer tiefere Tiefen ringeln! –

Dann,

plötzlich,

geraden Flugs

gezückten Zugs

auf *Lämmer* stossen,

jach hinab, heisshungrig,

nach Lämmern lüstern,

gram allen Lamms-Seelen,

grimmig gram Allem, was blickt

tugendhaft, schafmässig, krauswollig,

dumm, mit Lammsmilch-Wohlwollen...

Also

adlerhaft, pantherhaft

sind des Dichters Sehnsüchte,

sind *deine* Sehnsüchte unter tausend Larven,

du Narr! du Dichter!...

Der du den Menschen schautest
so *Gott* als *Schaf* –,
den Gott *zerreissen* im Menschen
wie das Schaf im Menschen
und zerreissend *lachen* –

das, das ist deine Seligkeit,
eines Panthers und Adlers Seligkeit,
eines Dichters und Narren Seligkeit!...
Bei abgehellter Luft,
wenn schon des Monds Sichel
grün zwischen Purpurröthen
und neidisch hinschleicht,
– dem Tage feind,
mit jedem Schritte heimlich
an Rosen-Hängematten
hinsichelnd, bis sie sinken,
nachtabwärts blass hinabsinken:
so sank ich selber einstmals,
aus meinem Wahrheits-Wahnsinne,
aus meinen Tages-Sehnsüchten,
des Tages müde, krank vom Lichte,
– sank abwärts, abendwärts, schattenwärts,
von Einer Wahrheit
verbrannt und durstig
– gedenkst du noch, gedenkst du, heisses Herz,
wie da du durstetest? –
dass ich verbannt sei

von aller Wahrheit!

Nur Narr! *Nur* Dichter!...

Unter Töchtern der Wüste.

1.

“Gehe nicht davon! sagte da der Wanderer, der sich den Schatten Zarathustras nannte, bleibe bei uns, – es möchte sonst uns die alte dumpfe Trübsal wieder anfallen.

Schon gab uns jener alte Zauberer von seinem Schlimmsten zum Besten, und siehe doch, der gute fromme Papst da hat Thränen in den Augen und sich ganz wieder aufs Meer der Schwermuth eingeschifft.

Diese Könige da mögen wohl vor uns noch gute Miene machen: hätten sie aber keine Zeugen, ich wette, auch bei ihnen fienge das böse Spiel wieder an,

– das böse Spiel der ziehenden Wolken, der feuchten Schwermuth, der verhängten Himmel, der gestohlenen Sonnen, der heulenden Herbstwinde,

– das böse Spiel unsres Heulens und Nothschreiens: bleibe bei uns, Zarathustra! Hier ist viel verborgenes Elend, das reden will, viel Abend, viel Wolke, viel dumpfe Luft!

./..

Du nährtest uns mit starker Mannskost und kräftigen Sprüchen: lass es nicht zu, dass uns zum Nachtisch die weichlichen weiblichen Geister wieder anfallen!

Du allein machst die Luft um dich herum stark und klar! Fand ich je auf Erden so gute Luft als bei dir in deiner Höhle?

Vielerlei Länder sah ich doch, meine Nase lernte vielerlei Luft prüfen und abschätzen: aber bei dir schmecken meine Nüstern ihre grösste Lust!

Es sei denn –, es sei denn –, oh vergieb eine alte Erinnerung! Vergieb mir ein altes Nachtisch-Lied, das ich einst unter Töchtern der Wüste dichtete.

Bei denen nämlich gab es gleich gute helle morgenländische Luft; dort war ich am fernsten vom wolkigen feuchten schwermüthigen Alt-Europa!

Damals liebte ich solcherlei Morgenland-Mädchen und andres blaues Himmelreich, über dem keine Wolken und keine Gedanken hängen.

Ihr glaubt es nicht, wie artig sie dasassen, wenn sie nicht tanzten, tief, aber ohne Gedanken, wie kleine Geheimnisse, wie bebänderte Räthsel, wie Nachtisch-Nüsse –

bunt und fremd fürwahr! aber ohne Wolken: Räthsel, die sich rathen lassen: solchen Mädchen zu Liebe erdachte ich damals einen Nachtisch-Psalm."

./..

Also sprach der Wanderer, der sich den Schatten Zarathustras nannte; und ehe Jemand ihm antwortete, hatte er schon die Harfe des alten Zauberers ergriffen, die Beine gekreuzt und blickte gelassen und weise um sich: – mit den Nüstern aber zog er langsam und fragend die Luft ein, wie Einer, der in neuen Ländern eine neue Luft kostet. Endlich hob er mit einer Art Gebrüll zu singen an.

2.

Die Wüste wächst: weh dem, der Wüsten birgt...

3.

Ha!

Feierlich!

ein würdiger Anfang!

afrikanisch feierlich!

eines Löwen würdig

oder eines moralischen Brüllaffen...

– aber Nichts für euch,

ihr allerliebsten Freundinnen,

zu deren Füssen mir,

einem Europäer unter Palmen,

zu sitzen vergönnt ist. Sela.

Oturma izni verildi. Sela.

Wunderbar wahrlich!

Da sitze ich nun,

der Wüste nahe und bereits

so ferne wieder der Wüste,

auch in Nichts noch verwüstet:

nämlich hinabgeschluckt

von dieser kleinsten Oasis

– sie sperrte gerade gähnend

ihr liebliches Maul auf,

das wohlriechendste aller Mäulchen:

da fiel ich hinein,

hinab, hindurch – unter euch,

ihr allerliebsten Freundinnen! Sela.
Heil, Heil jenem Walfische,
wenn er also es seinem Gaste
wohlsein liess! – ihr versteht
meine gelehrte Anspielung?...
Heil seinem Bauche,
wenn es also
ein so lieblicher Oasis-Bauch war,
gleich diesem: was ich aber in Zweifel ziehe.
Dafür komme ich aus Europa,
das zweifelsüchtiger ist als alle Eheweibchen.
Möge Gott es bessern!
Amen!
Da sitze ich nun,
in dieser kleinsten Oasis,
einer Dattel gleich,
braun, durchsüsst, goldschwürig,
lüstern nach einem runden Mädchen-Maule,
mehr aber noch nach mädchenhaften
eiskalten schneeweissen schneidigen
Beisszähnen: nach denen nämlich
lechzt das Herz allen heissen Datteln. Sela.
Den genannten Südfrüchten

ähnlich, allzuähnlich
liege ich hier, von kleinen
Flügelkäfern
umtänzelt und umspielt,
insgleichen von noch kleineren
thörichteren boshafteren
Wünschen und Einfällen, –
umlagert von euch,
ihr stummen, ihr ahnungsvollen
Mädchen-Katzen
Dudu und Suleika
– *umsphinxt,* dass ich in Ein Wort
viel Gefühle stopfe
(– vergebe mir Gott
diese Sprachsünde!...)
– sitze hier, die beste Luft schnüffelnd,
Paradieses-Luft wahrlich,
lichte leichte Luft, goldgestreifte,
so gute Luft nur je
vom Monde herabfiel,
sei es aus Zufall
oder geschah es aus Übermuthe?
wie die alten Dichter erzählen.

Ich Zweifler aber ziehe es in Zweifel,
dafür komme ich
aus Europa,
das zweifelsüchtiger ist als alle Eheweibchen.
Möge Gott es bessern!
Amen.
Diese schönste Luft athmend,
mit Nüstern geschwellt gleich Bechern,
ohne Zukunft, ohne Erinnerungen,
so sitze ich hier, ihr
allerliebsten Freundinnen,
und sehe der Palme zu,
wie sie, einer Tänzerin gleich,
sich biegt und schmiegt und in der Hüfte wiegt
– man thut es mit, sieht man lange zu...
einer Tänzerin gleich, die, wie mir scheinen will,
zu lange schon, gefährlich lange
immer, immer nur auf *Einem* Beinchen stand?
– da vergass sie darob, wie mir scheinen will,
das *andre* Beinchen?
Vergebens wenigstens
suchte ich das vermisste
Zwillings-Kleinod

– nämlich das andre Beinchen –
in der heiligen Nähe
ihres allerliebsten, allerzierlichsten
Fächer- und Flatter- und Flitter-Röckchens.

./..

Ja, wenn ihr mir, ihr schönen Freundinnen,
ganz glauben wollt,
sie hat es *verloren*...
Hu! Hu! Hu! Hu! Hu!...
Es ist dahin,
auf ewig dahin,
das andre Beinchen!
Oh schade um dies liebliche andre Beinchen!
–Wo – mag es wohl weilen und verlassen trauern,
dieses einsame Beinchen?
In Furcht vielleicht vor einem
grimmen gelben blondgelockten
Löwen-Unthiere? oder gar schon
abgenagt, abgeknabbert –
erbärmlich wehe! wehe! abgeknabbert! Sela.
Oh weint mir nicht,
weiche Herzen!

Weint mir nicht, ihr
Dattel-Herzen! Milch-Busen!
Ihr Süssholz-Herz-
Beutelchen!
Sei ein Mann, Suleika! Muth! Muth!
Weine nicht mehr,
bleiche Dudu!
– Oder sollte vielleicht
etwas Stärkendes, Herz-Stärkendes
hier am Platze sein?
ein gesalbter Spruch?
ein feierlicher Zuspruch?...
Herauf, Würde!
Blase, blase wieder,
Blasebalg der Tugend!
Ha!
Noch Ein Mal brüllen,
moralisch brüllen,
als moralischer Löwe vor den Töchtern der Wüste brüllen!
– Denn Tugend-Geheul,
ihr allerliebsten Mädchen,
ist mehr als Alles
Europäer-Inbrunst, Europäer-Heisshunger!

Und da stehe ich schon,

als Europäer,

ich kann nicht anders, Gott helfe mir!

Amen!

* * *

Die Wüste wächst: weh dem, der Wüsten birgt!

Stein knirscht an Stein, die Wüste schlingt und würgt.

Der ungeheure Tod blickt glühend braun

und *kaut,* – sein Leben ist sein Kaun...

Vergiss nicht, Mensch, den Wollust ausgeloht;

du – bist der Stein, die Wüste, bist der Tod..

* * *

Letzter Wille.

So sterben,
wie ich ihn einst sterben sah –,
den Freund, der Blitze und Blicke
göttlich in meine dunkle Jugend warf.
Muthwillig und tief,
in der Schlacht ein Tänzer –,

unter Kriegern der Heiterste,
unter Siegern der Schwerste,
auf seinem Schicksal ein Schicksal stehend,
hart, nachdenklich, vordenklich –:

erzitternd darob, *dass* er siegte,

jauchzend darüber, dass er *sterbend* siegte

befehlend, indem er starb

– und er befahl, dass man *vernichte*...

So sterben,

wie ich ihn einst sterben sah:

siegend, *vernichtend*...

Zwischen Raubvögeln.

Wer hier hinabwill,
wie schnell
schluckt den die Tiefe!
– Aber du, Zarathustra,
liebst den Abgrund noch,
thust der *Tanne* es gleich? –

Die schlägt Wurzeln, wo
der Fels selbst schaudernd
zur Tiefe blickt –,
die zögert an Abgründen,
wo Alles rings
hinunter will:
zwischen der Ungeduld
wilden Gerölls, stürzenden Bachs
geduldig duldend, hart, schweigsam,
einsam...
Einsam!
Wer wagte es auch,
hier Gast zu sein,
dir Gast zu sein?...
Ein Raubvogel vielleicht:
der hängt sich wohl
dem standhaften Dulder
schadenfroh in’s Haar,
mit irrem Gelächter,
einem Raubvogel-Gelächter...

Wozu so standhaft?

– höhnt er grausam:

man muss Flügel haben, wenn man den Abgrund liebt

man muss nicht hängen bleiben,

wie du. Gehängter! –

Oh Zarathustra,

grausamster Nimrod!

Jüngst Jäger noch Gottes,

das Fangnetz aller Tugend,

der Pfeil des Bösen!

Jetzt –

von dir selber erjagt,

deine eigene Beute,

in dich selber eingebohrt...

Jetzt –
einsam mit dir,
zwiesam im eignen Wissen,
zwischen hundert Spiegeln
vor dir selber falsch,
zwischen hundert Erinnerungen
ungewiss,
an jeder Wunde müd,
an jedem Froste kalt,
in eignen Stricken gewürgt,
Selbstkenner!
Selbsthenker!
Was bandest du dich
mit dem Strick deiner Weisheit?
Was locktest du dich
ins Paradies der alten Schlange?
Was schlichst du dich ein
in *dich* – in *dich?*...

Ein Kranker nun,
der an Schlangengift krank ist;
ein Gefangner nun,
der das härteste Loos zog:
im eignen Schachte
gebückt arbeitend,
in dich selber eingehöhlt,
dich selber angrabend,
unbehülflich,
steif,
ein Leichnam –,
von hundert Lasten überthürmt,
von dir überlastet,
ein *Wissender!*
ein *Selbsterkenner!*
der *weise* Zarathustra!...
Du suchtest die schwerste Last:
da fandest du dich –,
du wirfst dich nicht ab von dir...

Lauernd,

kauernd,

Einer, der schon nicht mehr aufrecht steht!

Du verwächst mir noch mit deinem Grabe,

verwachsener Geist!...

Und jüngst noch so stolz,

auf allen Stelzen deines Stolzes!

Jüngst noch der Einsiedler ohne Gott,

der Zweisiedler mit dem Teufel,

der scharlachne Prinz jedes Übermuths!.

Jetzt –

zwischen zwei Nichtse

eingekrümmt,

ein Fragezeichen,

ein müdes Räthsel –

ein Räthsel für *Raubvögel*...

sie werden dich schon “lösen”,
sie hungern schon nach deiner “Lösung”,
sie flattern schon um dich, ihr Räthsel,
um dich, Gehenkter!...
Oh Zarathustra!...
Selbstkenner!...
Selbsthenker!...

Das Feuerzeichen.

Hier, wo zwischen Meeren die Insel wuchs,
ein Opferstein jäh hinaufgethürmt,
hier zündet sich unter schwarzem Himmel
Zarathustra seine Höhenfeuer an,
Feuerzeichen für verschlagne Schiffer,
Fragezeichen für Solche, die Antwort haben...

Diese Flamme mit weissgrauem Bauche

– in kalte Fernen züngelt ihre Gier,

nach immer reineren Höhn biegt sie den Hals –

eine Schlange gerad aufgerichtet vor Ungeduld:

dieses Zeichen stellte ich vor mich hin.

Meine Seele selber ist diese Flamme,

unersättlich nach neuen Fernen

lodert aufwärts, aufwärts ihre stille Gluth.

Was floh Zarathustra vor Thier und Menschen?

Was entlief er jäh allem festen Lande?

Sechs Einsamkeiten kennt er schon –,

aber das Meer selbst war nicht genug ihm einsam,

die Insel liess ihn steigen, auf dem Berg wurde er zur Flamme,

nach einer *siebenten* Einsamkeit

wirft er suchend jetzt die Angel über sein Haupt.

Verschlagne Schiffer! Trümmer alter Sterne!
Ihr Meere der Zukunft! Unausgeforschte Himmel!
nach allem Einsamen werfe ich jetzt die Angel:
gebt Antwort auf die Ungeduld der Flamme,
fangt mir, dem Fischer auf hohen Bergen,
meine siebente *letzte* Einsamkeit! – –

Die Sonne sinkt.

1.

Nicht lange durstest du noch,
          verbranntes Herz!
Verheissung ist in der Luft,
aus unbekannten Mündern bläst mich’s an
          – die grosse Kühle kommt...

Meine Sonne stand heiss über mir im Mittage:
seid mir gegrüsst, dass ihr kommt
    ihr plötzlichen Winde
ihr kühlen Geister des Nachmittags!

Die Luft geht fremd und rein.
Schielt nicht mit schiefem
Verführerblick
die Nacht mich an?...
Bleib stark, mein tapfres Herz!
Frag nicht: warum? –

2.

Tag meines Lebens!
die Sonne sinkt.
Schon steht die glatte
Fluth vergüldet.
Warm athmet der Fels:
schlief wohl zu Mittag
das Glück auf ihm seinen Mittagsschlaf?
In grünen Lichtern
spielt Glück noch der braune Abgrund herauf.

Tag meines Lebens!

gen Abend gehts!

Schon glüht dein Auge

halbgebrochen,

schon quillt deines Thaus

Thränengeträufel,

schon läuft still über weisse Meere

deiner Liebe Purpur,

deine letzte zögernde Seligkeit...

3.

Heiterkeit, güldene, komm!

du des Todes

heimlichster süssester Vorgenuss!

– Lief ich zu rasch meines Wegs?

Jetzt erst, wo der Fuss müde ward,

holt dein Blick mich noch ein,
holt dein Glück mich noch ein.

Rings nur Welle und Spiel.

Was je schwer war,

sank in blaue Vergessenheit,

müssig steht nun mein Kahn.

Sturm und Fahrt – wie verlernt er das!

Wunsch und Hoffen ertrank,
glatt liegt Seele und Meer.

Siebente Einsamkeit!

Nie empfand ich

näher mir süsse Sicherheit,

wärmer der Sonne Blick.

– Glüht nicht das Eis meiner Gipfel noch?

Silbern, leicht, ein Fisch
schwimmt nun mein Nachen hinaus...

Klage der Ariadne.

Wer wärmt mich, wer liebt mich noch?

Gebt heisse Hände!
gebt Herzens-Kohlenbecken!

Hingestreckt, schaudernd,

Halbtodtem gleich, dem man die Füsse wärmt,

geschüttelt ach! von unbekannten Fiebern,

zitternd vor spitzen eisigen Frostpfeilen,

von dir gejagt, Gedanke!

Unnennbarer! Verhüllter! Entsetzlicher!

Du Jäger hinter Wolken!

Darnieder geblitzt von dir,

du höhnisch Auge, das mich aus Dunklem anblickt!

So liege ich,

biege mich, winde mich, gequält

von allen ewigen Martern,

getroffen

von dir, grausamster Jäger,

du unbekannter – *Gott*...

Triff tiefer!

Triff Ein Mal noch!

Zerstich, zerbrich dies Herz!

Was soll dies Martern
mit zähnestumpfen Pfeilen?
Was blickst du wieder
der Menschen-Qual nicht müde,
mit schadenfrohen Götter-Blitz-Augen?
Nicht tödten willst du,
nur martern, martern?
Wozu – *mich* martern,
du schadenfroher unbekannter Gott?
Du schleichst heran
bei solcher Mitternacht?...
Was willst du?
Sprich!
Du drängst mich, drückst mich,
Ha! schon viel zu nahe!
Du hörst mich athmen,
du behorchst mein Herz,
du Eifersüchtiger!
          – worauf doch eifersüchtig?
Weg! Weg!
wozu die Leiter?
willst du *hinein,*
ins Herz, einsteigen,

in meine heimlichsten
Gedanken einsteigen?
Schamloser! Unbekannter! Dieb!
Was willst du dir erstehlen?
Was willst du dir erhorchen?
was willst du dir erfoltern,
du Folterer!
du – Henker-Gott!

./..

Oder soll ich, dem Hunde gleich,
vor dir mich wälzen?
Hingebend, begeistert ausser mir
dir Liebe – zuwedeln?
Umsonst!
Stich weiter!
Grausamster Stachel!
Kein Hund – dein Wild nur bin ich,
grausamster Jäger!
deine stolzeste Gefangne,
du Räuber hinter Wolken...
Sprich endlich!
Du Blitz-Verhüllter! Unbekannter! sprich!

Was willst du, Wegelagerer, von – *mir?*...

Wie?

Lösegeld?

Was willst du Lösegelds?

Verlange Viel – das räth mein Stolz!

und rede kurz – das räth mein andrer Stolz!

Haha!

Mich – willst du? mich?

mich – ganz?...

Haha!

Und marterst mich, Narr, der du bist,

zermarterst meinen Stolz?

Gieb *Liebe* mir – wer wärmt mich noch?

    wer liebt mich noch?

gieb heisse Hände,

gieb Herzens-Kohlenbecken,

gieb mir, der Einsamsten,

die Eis, ach! siebenfaches Eis

nach Feinden selber,

nach Feinden schmachten lehrt,

gieb, ja ergieb

grausamster Feind,

mir – *dich!*...

Davon!

Da floh er selber,

mein einziger Genoss,

mein grosser Feind,

mein Unbekannter,

mein Henker-Gott!...

Nein!

komm zurück!

Mit allen deinen Martern!
All meine Thränen laufen
zu dir den Lauf
und meine letzte Herzensflamme
dir glüht sie auf.
Oh komm zurück,
mein unbekannter Gott! mein *Schmerz!*
mein letztes Glück!...

Ein Blitz. Dionysos wird in smaragdener Schönheit sichtbar.

Dionysos:

Sei klug, Ariadne!...

Du hast kleine Ohren, du hast meine Ohren:

steck ein kluges Wort hinein! –

Muss man sich nicht erst hassen, wenn man sich lieben soll?

Ich bin dein Labyrinth...

Ruhm und Ewigkeit.

1.

Wie lange sitzest du schon

auf deinem Missgeschick?

Gieb Acht! du brütest mir noch

ein Ei,
ein Basilisken-Ei

aus deinem langen Jammer aus.

Was schleicht Zarathustra entlang dem Berge? –

Misstrauisch, geschwürig, düster,
ein langer Lauerer –,
aber plötzlich, ein Blitz,
hell, furchtbar, ein Schlag
gen Himmel aus dem Abgrund:
– dem Berge selber schüttelt sich
das Eingeweide...
Wo Hass und Blitzstrahl
Eins ward, ein *Fluch* –,
auf den Bergen haust jetzt Zarathustra’s Zorn,
eine Wetterwolke schleicht er seines Wegs.
Verkrieche sich, wer eine letzte Decke hat!
Ins Bett mit euch, ihr Zärtlinge!
Nun rollen Donner über die Gewölbe,
nun zittert, was Gebälk und Mauer ist,
nun zucken Blitze und schwefelgelbe Wahrheiten
Zarathustra *flucht*...

2.

Diese Münze, mit der
alle Welt bezahlt,
Ruhm –,

mit Handschuhen fasse ich diese Münze an,

mit Ekel trete ich sie *unter* mich.

Wer will bezahlt sein?

Die Käuflichen...

Wer *feil* steht, greift

mit fetten Händen

nach diesem Allerwelts-Blechklingklang Ruhm!

– *Willst* du sie kaufen?

sie sind Alle käuflich.

Aberbiete Viel!

klingle mit vollem Beutel!

– du *stärkst* sie sonst,

du stärkst sonst ihre *Tugend*...

Sie sind Alle tugendhaft.

Ruhm und Tugend – das reimt sich.

So lange die Welt lebt,

zahlt sie Tugend-Geplapper

mit Ruhm-Geklapper –,

die Welt *lebt* von diesem Lärm...

Vor allen Tugendhaften
        will ich schuldig sein,
schuldig heissen mit jeder grossen Schuld!
Vor allen Ruhms-Schalltrichtern
wird mein Ehrgeiz zum Wurm –,
unter Solchen gelüstet’s mich,
der *Niedrigste* zu sein...

Diese Münze, mit der

alle Welt bezahlt,

Ruhm –,

mit Handschuhen fasse ich diese Münze an,

mit Ekel trete ich sie *unter* mich.

3.

Still!–

Von grossen Dingen – ich *sehe* Grosses! –

soll man schweigen

oder gross reden:

rede gross, meine entzückte Weisheit!

Ich sehe hinauf –

dort rollen Lichtmeere:

– oh Nacht, oh Schweigen, oh todtenstiller Lärm!

Ich sehe ein Zeichen –,

aus fernsten Fernen

sinkt langsam funkelnd ein Sternbild gegen mich...

4.

Höchstes Gestirn des Seins!

Ewiger Bildwerke Tafel!

Du kommst zu mir? –

Was Keiner erschaut hat,

deine stumme Schönheit, –

wie? sie flieht vor meinen Blicken nicht?

Schild der Nothwendigkeit!
Ewiger Bildwerke Tafel!
– aber du weisst es ja:
was Alle hassen,
was allein *ich* liebe,
dass du *ewig* bist!
dass du *nothwendig* bist!
Meine Liebe entzündet
sich ewig nur an der Nothwendigkeit.

Schild der Nothwendigkeit!
Höchstes Gestirn des Seins!
– das kein Wunsch erreicht,
das kein Nein befleckt,
ewiges Ja des Sein’s,
ewig bin ich dein Ja:
denn ich liebe dich, oh Ewigkeit! – –

Von der Armut des Reichsten.

Zehn Jahre dahin –,
kein Tropfen erreichte mich,
kein feuchter Wind, kein Thau der Liebe
– ein *regenloses* Land...
Nun bitte ich meine "Weisheit,
nicht geizig zu werden in dieser Dürre:
ströme selber über, träufle selber Thau
sei selber Regen der vergilbten Wildniss!

Einst hiess ich die Wolken
fortgehn von meinen Bergen, –
einst sprach ich “mehr Licht, ihr Dunklen!”
Heut locke ich sie, dass sie kommen:
macht dunkel um mich mit euren Eutern!
– ich will euch melken,
ihr Kühe der Höhe!
Milchwarme Weisheit, süssen Thau der Liebe,
ströme ich über das Land.
Fort, fort, ihr Wahrheiten,
die ihr düster blickt!
Nicht will ich auf meinen Bergen
herbe ungeduldige Wahrheiten sehn.
Vom Lächeln vergüldet
nahe mir heut die Wahrheit,
von der Sonne gesüsst, von der Liebe gebräunt, –
eine *reife* Wahrheit breche ich allein vom Baum.

Heut strecke ich die Hand aus
nach den Locken des Zufalls,
klug genug, den Zufall
einem Kinde gleich zu führen, zu überlisten.
Heut will ich gastfreundlich sein
gegen Unwillkommnes,
gegen das Schicksal selbst will ich nicht stachlicht sein
– Zarathustra ist kein Igel.
Meine Seele,
unersättlich mit ihrer Zunge,
an alle guten und schlimmen Dinge hat sie schon geleckt,
in jede Tiefe tauchte sie hinab.
Aber immer gleich dem Korke,
immer schwimmt sie wieder obenauf,
sie gaukelt wie Öl über braune Meere:
dieser Seele halber heisst man mich den Glücklichen.

Wer sind mir Vater und Mutter?
Ist nicht mir Vater Prinz Überfluss
und Mutter das stille Lachen?
Erzeugte nicht dieser Beiden Ehebund
mich Räthselthier,
mich Lichtunhold,
mich Verschwender aller Weisheit Zarathustra?
Krank heute vor Zärtlichkeit,
ein Thauwind,
sitzt Zarathustra wartend, wartend auf seinen Bergen, –
im eignen Safte
süss geworden und gekocht,
unterhalb seines Gipfels,
unterhalb seines Eises,
müde und selig,
ein Schaffender an seinem siebenten Tag.
– Still!
Eine Wahrheit wandelt über mir
einer Wolke gleich, –
mit unsichtbaren Blitzen trifft sie mich.
Auf breiten langsamen Treppen
steigt ihr Glück zu mir:

komm, komm, geliebte Wahrheit!

–Still!

Meine Wahrheit ists!

Aus zögernden Augen,

aus sammtenen Schaudern

trifft mich ihr Blick,

lieblich, bös, ein Mädchenblick...

Sie errieth meines Glückes *Grund,*

sie errieth *mich* – ha! was sinnt sie aus?

Purpurn lauert ein Drache

im Abgrunde ihres Mädchenblicks.

– Still! Meine Wahrheit *redet!*–

Wehe dir, Zarathustra!

Du siehst aus, wie Einer,

der Gold verschluckt hat:

man wird dir noch den Bauch aufschlitzen! .

Zu reich bist du,
du Verderber Vieler!
Zu Viele machst du neidisch,
zu Viele machst du arm...
Mir selber wirft dein Licht Schatten –,
es fröstelt mich: geh weg, du Reicher,
geh, Zarathustra, weg aus deiner Sonne!...

Du möchtest schenken, wegschenken deinen Überfluss,

aber du selber bist der Überflüssigste!

Sei klug, du Reicher!

Verschenke dich selber erst, oh Zarathustra!

Zehn Jahre dahin –,

und kein Tropfen erreichte dich?

Kein feuchter Wind? kein Thau der Liebe?

Aber wer *sollte* dich auch lieben,

du Überreicher?

Dein Glück macht rings trocken,

macht arm an Liebe

– ein *regenloses* Land...

Niemand dankt dir mehr,
du aber dankst Jedem,
der von dir nimmt:
daran erkenne ich dich,
du Überreicher,
du *Ärmster* aller Reichen!
Du opferst dich, dich *quält* dein Reichthum –,
du giebst dich ab,
du schonst dich nicht, du liebst dich nicht:
die grosse Qual zwingt dich allezeit,
die Qual *übervoller* Scheuern, *übervollen* Herzens
aber Niemand dankt dir mehr...

Du musst *ärmer* werden,

“weiser Unweiser!

willst du geliebt sein.

Man liebt nur die Leidenden,

man giebt Liebe nur dem Hungernden:

verschenke dich selber erst, oh Zarathustra!

– Ich bin deine Wahrheit...

[1]Friedrich Nietzsche, İşte Böyle Dedi Zerdüşt, çeviren: Ahmet Cemal, Pinhan Yayıncılık, İstanbul 2011. Dithyramboslar'daki alıntılar bu çeviriden yapılmıştır.

[2]Sela: Kutsal Kitap’ta ilahilere ait bir nota işareti. (ç.n.)